

Obec Lipovník

Stanovisko hlavnej kontrolórky k návrhu rozpočtu obce Lipovník na rok 2026

Predkladateľ:
Ing.Eva Andacká
hlavná kontrolórka obce

Stanovisko hlavnej kontrolórky k návrhu rozpočtu obce Lipovník na rok 2026

V zmysle § 18f, bod 1, písm c) zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov úlohou hlavného kontrolóra obce je okrem iného i vypracovať odborné stanovisko k návrhu rozpočtu obce.

Odborné stanovisko k návrhu rozpočtu obce na rok 2026 (ďalej len „odborné stanovisko“) bolo spracované na základe predloženého návrhu rozpočtu.

Odborné stanovisko k návrhu viacročného rozpočtu obce na roky 2026 – 2028 a k návrhu rozpočtu obce na rok 2026 bolo spracované na základe predloženého návrhu, ktorý bol spracovaný v súlade s § 9 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n .p. v členení podľa rozpočtovej klasifikácie a v programovej štruktúre.

Rozpočet na rok 2026 odporúča Ministerstvo financií SR samosprávam schváliť pred aktiváciou tzv. dlhovej brzdy t.z. do 21.11.2025 ako využitie zákonnej možnosti. Dlhová brzda je mechanizmus stanovený zákonom, ktorý obmedzuje rast verejného dlhu, zabraňuje nadmernému zadlžovaniu verejnej správy, čím sa má podporiť finančná stabilita a zodpovednosť v krajine. Je to preventívne opatrenie, ktoré dozerá nad výdavkami vlády a jej význam je vo finančnej stabilite. Ak by sa spustila - zaktivovala dlhová brzda po 22.11.2025 ako reakcia na zadlženosť Slovenska, znamenalo by to obmedzenie investícií, zníženie životnej úrovne. Deaktivuje sa poklesom dlhu alebo po parlamentných voľbách (2027) a to iba na 2 roky. Nová vláda bola po svojom nástupe chránená pred prísnyimi sankciami dlhovej brzdy počas prvých dvoch rokov a táto ochrana vyprší 22.11.2025. Podľa ústavy po tomto dátume bude povinná predložiť do parlamentu vyrovnaný rozpočet. Ak by vláda predložila rozpočet v riadnom termíne t. z. do 15.10. a NR SR ho schváli pred 22.11. nebudú sankcie o vyrovnanom rozpočte použité.

Z vyššie uvedeného odporúčam schváliť rozpočet na rok 2026 pred aktiváciou dlhovej brzdy. Týmto zabrániť, aby v súlade so Zákonom o rozpočtovej zodpovednosti č.493/2011 Z. z., ktorý upravuje okrem iného pravidlá rozpočtovej zodpovednosti, pravidlá rozpočtovej transparentnosti a stanovuje limit pre výšku dlhu verejnej správy (dlhová brzda- aktuálne hodnota dlhu je 59,3 % HDP) musel by byť:

1. rozpočet schválený na nasledujúci rok s výdavkami maximálne vo výške výdavkov schváleného rozpočtu predchádzajúceho kalendárneho roka t.z. 2025, okrem výdavkov na likvidáciu škôd spôsobených živelnými pohromami a výdavkov na financovanie spoločných programov SR a EÚ.
2. rozpočet schválený ako vyrovnaný alebo prebytkový po bilancii príjmov a výdavkov (bežné príjmy a bežné výdavky, kapitálové príjmy a kapitálové výdavky) s nerastúcimi výdavkami.

Na základe ustanovenia § 10, ods. 7 zákona NR SR :

Rozpočet obce sa zostavuje ako vyrovnaný alebo prebytkový. Obec je povinná zostaviť svoj bežný rozpočet ako vyrovnaný alebo prebytkový. Bežný rozpočet sa môže zostaviť ako schodkový, ak sa vo výdavkoch bežného rozpočtu rozpočtuje použitie účelovo určených prostriedkov poskytnutých zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu Európskej únie alebo na základe osobitného predpisu, nevyčerpaných v minulých rokoch; výška schodku takto zostaveného bežného rozpočtu nesmie byť vyššia ako suma týchto nevyčerpaných prostriedkov.

Kapitálový rozpočet sa zostavuje ako vyrovnaný alebo prebytkový; kapitálový rozpočet sa môže zostaviť ako schodkový, ak tento schodok možno kryť zostatkami finančných prostriedkov obce z minulých rokov, návratnými zdrojmi financovania, alebo je tento schodok krytý prebytkom bežného rozpočtu v príslušnom rozpočtovom roku. Ak je bežný rozpočet alebo

kapitálový rozpočet zostavený ako prebytkový, možno prebytok príslušného rozpočtu použiť na úhradu návratných zdrojov financovania.

Návrh rozpočtu zohľadňuje aj ustanovenia:

- ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti,
- zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov,
- zákona č. 564/2004 Z.z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákona č. 597/2003 Z.z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov a ostatných súvisiacich právnych noriem,
- zákona č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov,
- VZN obce, ktorými sú upravované povinnosti poplatkového a daňového charakteru.

Rozpočet sa vypracuje podľa rozpočtovej klasifikácie **v súlade s Opatrením MF SR**

č. MF/010175/2004-42, ktorým sa ustanovuje druhová, organizačná a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie v z.n.p., ktorá je záväzná pri zostavovaní rozpočtov územnej samosprávy.

Tvorba návrhu rozpočtu

Návrh rozpočtu sa predkladá na schválenie podľa zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. v členení podľa §9 ods. 1 citovaného zákona na:

- a) rozpočet na príslušný rozpočtový rok – rok 2026,
- b) rozpočet na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku - rok 2027,
- c) rozpočet na rok nasledujúci po roku, na ktorý sa zostavuje rozpočet podľa písmena b) – rok 2028

Viacročný rozpočet na roky 2026– 2028 je zostavený v rovnakom členení, v akom sa zostavuje rozpočet obce na príslušný rozpočtový rok. Rozpočet obce na príslušný rozpočtový rok je záväzný, rozpočty na nasledujúce dva rozpočtové roky nie sú záväzné, majú len orientačný charakter, ich ukazovatele sa spresňujú v ďalších rozpočtových rokoch.

Rozpočet sa v súlade s § 10 ods. 3 až 7 zákona č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. vnútorne člení na:

- a) bežný rozpočet, t.j. bežné príjmy a bežné výdavky,
- b) kapitálový rozpočet, t.j. kapitálové príjmy a kapitálové výdavky,
- c) finančné operácie.

Vo viacročnom rozpočte na roky 2026– 2028 sú vyjadrené finančné vzťahy k ŠR v rámci financovania prenesených kompetencií štátu, finančné vzťahy k štátnym fondom, k zriadeným a založeným právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom a právnickým osobám, ktorým sa poskytli prostriedky z rozpočtu, k rozpočtom iných obcí a k rozpočtom vyšších územných celkov.

Predložený návrh rozpočtu je zostavený v súlade s čl. 9 ods.1 ústavného zákona č.493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti v z. n. p., podľa ktorého sú subjekty verejnej správy povinné zostavovať svoj rozpočet najmenej na tri rozpočtové roky, pričom súčasťou návrhu rozpočtu je aj schválený rozpočet na bežný rozpočtový rok, údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka a údaje o skutočnom plnení rozpočtu za predchádzajúce dva rozpočtové roky.

Návrh rozpočtu na rok 2026 je zostavený ako vyrovnaný:

- celkové príjmy 279435,00 €
- celkové výdavky 279435,00 €

Bežný rozpočet je zostavený ako vyrovnaný, čo je v súlade s ustanovením § 10 ods. 7) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, v zmysle ktorého „Obec alebo vyšší územný celok sú povinný zostaviť svoj bežný rozpočet ako vyrovnaný alebo prebytkový“:

- bežné príjmy 156435,00 €
- bežné výdavky 156435,00€

Kapitálový rozpočet je zostavený ako schodkový:

- kapitálové príjmy 5000,00 €
- kapitálové výdavky 123000,00 €

Finančné operácie je rozpočet prebytkový:

- príjmy 118000,00 €
- výdavky 0,00 €

Rok	2026	2027	2028
PRÍJMY	279435,-	282040,-	287040,-
Bežné príjmy	156435,-	159040,-	164040,-
Kapitálový príjem	5000,-	5000,-	5000,-
Finančné operácie príjmové	118000,-	118000,-	118000,-

Rok	2026	2027	2028
VÝDAVKY	279435,-	282040,-	287040,-
Bežné výdavky	156435,-	159040,-	164040,-
Kapitálové výdavky	123000,-	123000,-	123000,-
Finančné operácie výdavky	0,-	0,-	0,-

Podstatnú časť bežných príjmov aj naďalej tvoria *daňové príjmy*, ktoré sú tvorené výnosom dane z príjmov fyzických osôb – podielovej dane zo štátneho rozpočtu. Rozpočtovaná výška podielových daní vychádza zo septembrovej prognózy Rady pre rozpočtovú zodpovednosť na rok 2026 t.j. 98395,- EUR.

Ďalšími zdrojmi sú aj majetkové dane a dane za tovary a služby, t.j. dane, ktoré obec vyberie od svojich občanov a to najmä daň z nehnuteľnosti a príjem za poplatky za komunálny odpad a drobný stavebný odpad.

Cez finančné operácie boli zapojené finančné prostriedky z rezervného fondu, ktoré budú použité na kapitálové výdavky.

Bežné výdavky obce sú rozpočtované vo výške 156435,00€ sú naplánované na zabezpečenie základných samosprávnych kompetencií v oblasti výkonu miestnej verejnej správy podľa zákona SNR 369/1990 Zb. o obecnom zriadení prevažne na úroveň očakávaného plnenia roku 2025. Prevádzkové výdavky sú naplánované do výšky očakávanej skutočnosti za rok 2025.

Na výdavkovej strane bude nevyhnutné udržať rozpočtovú disciplínu zo strany všetkých subjektov, ktoré sú zapojené do rozpočtového procesu. Ak sa nepodari naplniť plánované príjmy rozpočtu – priebežné plnenie výnosu z podielových daní, nedostatočné plnenie príjmov z miestnych daní – bude nevyhnutné zamerať sa na konsolidáciu bežných výdavkov, pretože udržanie rozpočtovej rovnováhy je jediným predpokladom, aby bola zabezpečená vyrovnanosť rozpočtu. Upozorňujem, že ak sa obci nepodari naplniť očakávané príjmy a zabezpečiť racionalitu v čerpaní výdavkov, jej plány nebudú splniteľné a bude vážne ohrozená

vyrovnanosť rozpočtu obce. Návrh rozpočtu je spracovaný ako viacročný programový rozpočet na roky 2026-2028.

Identifikácia rizík v návrhu rozpočtu:

- významným rizikom je externý faktor, ktorý obec nevie ovplyvniť, hlavne zvýšenie cien energií, nárast inflácie, zvýšený index spotrebiteľských cien môžu negatívne ovplyvniť výšku bežných výdavkov, čo môže spôsobiť nedodržanie rozpočtovej rovnováhy
- nedostatočná rezerva v návrhu rozpočtu na krytie nárastu cien energií, tovarov a služieb
- neschválenie štátneho rozpočtu obec stále nepozná presnú výšku príjmu dane z príjmov FO a kompenzáciu tohto príjmu daňou z príjmu PO, čo môže mať vplyv na výšku bežných výdavkov
- prehodnocovaním zmluvných vzťahov s dopadom na hospodárnosť a efektívnosť pri využívaní majetku obce
- dôslednom a systematickom vymáhaní pohľadávok obce s využitím všetkých právnych nástrojov,
- dôslednom dodržiavaní úsporných opatrení pri bežných výdavkoch,
- nezvyšovaním úverovej zaťaženia obce,

Štruktúra rozpočtu je zostavená tak, že rešpektuje kompetencie obce, ktoré sú mu dané príslušnými zákonmi a vyjadruje tiež prepojenie medzi strategickým plánom a rozpočtom, v rámci finančných možností. Vo viacročnom rozpočte treba uvážlivo nastaviť priority v oblasti kapitálových výdavkov. Na realizáciu rozvojových programov obce si treba vytvoriť dostatočný priestor hľadaním zdrojov, zapájaním sa do výziev v rámci eurofondov. Možností na príjmovej strane rozpočtu a racionalizáciou spotreby vo výdavkovej časti, musí byť zabezpečená rozpočtová disciplína zo strany všetkých subjektov. Dôsledne dodržiavať rozpočtovú rovnováhu je jediným predpokladom, aby boli naplnené ciele viacročného programového rozpočtu a tiež zabezpečená vyrovnanosť rozpočtu a zabezpečené financovanie všetkých samosprávnych činností obce. Pri hrozbe neplnenia príjmov v plánovanej výške vykonať konsolidáciu výdavkov.

Predkladaný návrh rozpočtu pokladám za reálny a udržateľný. Plánovanie v rámci finančného riadenia je základným a kľúčovým prvkom správneho finančného riadenia, zároveň je základom pre hospodárne, efektívne, účinne a účelne nakladanie s verejnými financiami. Vzťah medzi plánovaním a rozpočtovaním je navzájom previazaný. Efektívne plánovanie vyžaduje realistické rozpočty a rozpočty by mali vychádzať z dobre definovaných plánov. Rozpočet má určiť, koľko financií bude vynaložených na jednotlivé úlohy, aktivity, projekty aby sa zabezpečilo, že plánované ciele budú mať finančnú podporu. To by som odporúčala najmä pri kapitálových výdavkoch.

Jednotlivé položky sú vytvorené tak, že definujú najdôležitejšie úlohy obce a zároveň rešpektujú zákonné povinnosti samosprávy. Alokácia výdavkov do jednotlivých položiek vychádza z úrovne súčasného poznania a tiež z finančných možností obce na dané obdobie. Treba sledovať vývoj jednotlivých položiek ekonomickej a funkčnej klasifikácie rozpočtu a prijímať opatrenia na zabránenie nerovnomernosti plnenia a čerpania rozpočtu.

Predkladané odborné stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu rozpočtu je zamerané najmä na posúdenie súladu návrhu rozpočtu so zákonom a na identifikáciu prípadných rizík a rezerv plnenia rozpočtovaných príjmov a výdavkov.

Záver

Návrh rozpočtu obce na rok 2026 je spracovaný v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, všeobecne záväznými nariadeniami a internými predpismi obce. Návrh rozpočtu na rok 2026 je zostavený ako vyrovnaný a pri jeho tvorbe sa vychádzalo z analýzy výsledkov rozpočtového hospodárenia obce v r.2025, zohľadňuje priority rozvoja obce a zabezpečuje plnenie funkcií obce vyplývajúce zo zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

Predložený návrh rozpočtu pokladám za reálny a udržateľný.

Návrh rozpočtu bol verejne sprístupnený spôsobom obvyklým v zákonom stanovenej lehote, t.j. najmenej 15 dní pred jeho schválením v súlade s § 9 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

Na základe vyššie uvedených skutočností odporúčam obecnému zastupiteľstvu obce Lipovník:

- **predložený návrh rozpočtu na rok 2026 –schváliť**
- návrh viacročného rozpočtu na rok 2027-2028 - **vziať na vedomie.**

V Lipovníku 17.11.2025

Ing. Eva Andacká
hlavný kontrolór obce